

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.003.02.2021

Pan
Wojciech Wasik
Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny
Pratt & Whitney Rzeszów S.A.
ul. Hetmańska 120, 35-078 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola D/21/504/KGP – Realizacja wybranych projektów przez beneficjentów w programach sektorowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Pratt & Whitney Rzeszów S.A. w Rzeszowie, ul. Hetmańska 120, 35-078 Rzeszów (zwana dalej Spółką, Beneficjentem lub PWR).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Wojciech Wasik, Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny, od 8 czerwca 2021 r. Wcześniej tj. od 18 marca 2002 r. wskazaną funkcję pełnił Pan Marek Darecki.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez beneficjentów dofinansowanych projektów w programach sektorowych, w tym osiąganie założonych rezultatów oraz raportowanie przez beneficjenta stanu realizacji projektów w programach sektorowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2014 r. do 31 maja 2021 r., z uwzględnieniem faktów spoza tego okresu, mających istotne znaczenie dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	1. Mieczysław Fajger, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/69/2021 z 25 maja 2021 r. 2. Dariusz Herda, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/70/2021 z 25 maja 2021 r.

(akta kontroli str.1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200, dalej zwana ustawą o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie przez Spółkę dwóch projektów³ objętych programem sektorowym INNOLOT, w tym realizację założonych w umowach rezultatów oraz wypełnianie obowiązku raportowania ponoszonych wydatków i efektów będących ich wynikiem.

Uzasadnienie oceny ogólnej Przedkładane przez Spółkę w postępowaniach konkursowych dokumenty były zgodne ze stanem faktycznym oraz odzwierciedlały potencjał finansowy, kadrowy oraz infrastrukturalny wnioskodawcy.

Postanowienia zawartych umów były przestrzegane w zakresie gospodarowania środkami, pochodzącymi z dofinansowania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), w szczególności w zakresie ich wydatkowania i ewidencjonowania.

Beneficjent prawidłowo realizował określone w umowach o dofinansowanie zadania badawcze oraz związane z nimi wydatki. W tym celu prowadził także wyodrębnioną ewidencję przepływu środków finansowych oraz kosztów kwalifikowanych, co pozwalało na ich weryfikację, na każdym etapie realizacji projektów. Objęte kontrolą wydatki, dotyczące wypłacanych wynagrodzeń oraz zakupów materiałów i usług, miały związek z realizacją Projektów oraz były dokonywane z zachowaniem zasady konkurencyjności. Sytuacja ekonomiczna kontrolowanej jednostki pozwalała także na wnoszenie zakładanego wkładu własnego.

Środki otrzymane w ramach zaliczek z NCBR Beneficjent terminowo przekazywał, na wskazane rachunki bankowe partnerów projektu.

Beneficjent realizował obowiązki sprawozdawcze w sposób określony w umowach, i w myśl wymogów NCBR. Raporty były przygotowywane i przesyłane w formie elektronicznych formularzy sprawozdawczych za pośrednictwem przygotowanej przez NCBR platformy (i w wersji papierowej jeśli taka była wymagana), a zawarte w nich dane były zgodne ze stanem faktycznym, w zakresie efektów uzyskiwanych w trakcie realizacji każdego z projektów.

W kontrolowanej jednostce monitorowano działania, podejmowane w ramach realizacji projektów przez Beneficjenta, jak i innych uczestników konsorcjum.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Opisane szczegółowo w dalszej treści wystąpienia

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja wybranych projektów przez Spółkę w programach sektorowych.

Opis stanu faktycznego

1. Pozyskiwanie i ewidencjonowanie przyznanego dofinansowania.

1.1. Kontroli poddano dwa projekty, realizowane przez Beneficjenta w ramach programu sektorowego INNOLOT, na podstawie opisanych w dalszej części wystąpienia umów. Umowy zawierane były przez poprzednika prawnego kontrolowanej jednostki tj. przez WSK PZL-Rzeszów S.A.

Wnioski o dofinansowanie oraz opisy projektów składane były do NCBR w wersji angielskojęzycznej, co było zgodne z wytycznymi i regulaminami konkursów Programu INNOLOT Innowacyjne Lotnictwo. Raporty z realizacji zadań realizowanych w ramach projektów wykonawca sporządzał na wzorach zamieszczonych i obowiązujących na stronie internetowej⁵, gdzie w zakładce programu INNOLOT zamieszczano obowiązujące beneficjentów wzory raportów z realizacji prac, w tym poszczególnych zadań (Deliverables). Wszystkie znajdujące się tam wzory wymuszały ich składanie wyłącznie w wersji angielskojęzycznej.

NCBR poinformowało, że nie dokonywało tłumaczenia na język polski składanych przez Beneficjenta dokumentów. Jak podano, postępowanie konkursowe oraz monitorowanie postępów realizacji projektów odbywały się przy udziale ekspertów zagranicznych oraz posługujących się językiem angielskim.

W świetle powyższego - ustaleń kontroli dokonywano w oparciu o polskojęzyczne dokumenty pochodne wytworzone m.in. przez NCBR i Urząd Kontroli Skarbowej w Rzeszowie w ramach kontrolowania i monitorowania realizacji projektów (protokoły z audytów i kontroli, notatki, opisy, raporty) oraz w oparciu o wyjaśnienia i informacje przedkładane przez Spółkę na potrzeby kontroli.

(akta kontroli str.: 6-11)

Kontrolą objęto dwa projekty realizowane na podstawie:

A. Umowy Nr INNOLOT/I/9/NCBR/2013 z 19 grudnia 2013 r. o wykonanie i finansowanie projektu o akronimie „Caselot”, pt. „Zaawansowane techniki wytwarzania kadłuba silników lotniczych”, realizowanej przez Spółkę, jako lidera konsorcjum i 11 partnerów (konsorcjantów), w oparciu o umowę konsorcjum Nr NP/268/13/LK z 10 lipca 2013 r. i umowy dwustronne, zawarte między Beneficjentem i poszczególnymi konsorcjantami, tj. Akademią Górniczo-Hutniczą (AGH), Politechniką Rzeszowską (PR), Instytutem Spawalnictwa w Gliwicach, Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie (ZUT), Politechniką Opolską (PO), Politechniką Krakowską (PK), Politechniką Warszawską (PW), P.P.U.H. Bryk Witold Bryk (BRYK), Przedsiębiorstwem Projektowo-

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ <https://archiwum.ncbr.gov.pl/programy/programy-krajowe/programy-sektorowe/innolot/dokumenty/>

Wdrożeniowym Koltech Spółka z o.o. w Raciborzu (Koltech), IPL Solutions Spółka z o.o. w Raciborzu (IPL Solutions), IBS Poland Spółka z o.o. w Gliwicach (IBS Poland).

Integralną część ww. umowy stanowiło 7 aneksów⁶, które uściślały lub precyzowały pewne aspekty działań, zmieniały przyporządkowanie niektórych czynności do wykonania, zmieniały numerację załączników do umowy w związku z ich aktualizacją oraz w jednym przypadku zmieniały termin zakończenia projektu (aneks Nr 3).

Pierwotny termin rozpoczęcia realizacji projektu strony ustaliły na 1 grudnia 2013 r., a termin zakończenia na 31 maja 2018 r.

Aneksem Nr 3 z 27 czerwca 2016 r., zmieniono termin zakończenia projektu na 30 listopada 2018 r., a tym samym pierwotny okres realizacji projektu wynoszący 54 miesiące został przedłużony do 60 miesięcy⁷.

Całkowity koszt realizacji projektu wynosił 30 002,4 tys. zł (taka była też określona wartość kosztów kwalifikowanych).

Beneficjent, po spełnieniu warunków wynikających z umowy, miał otrzymać od NCBR dofinansowanie w kwocie 15 300 tys. zł (nie więcej niż 60% kosztów kwalifikowanych projektu).

Celem projektu był rozwój innowacyjnych procesów technologicznych wytwarzania komponentów kadłuba silnika lotniczego w wersji zespołu spawanego.

Efektami prac miało być dopracowanie procesów technologicznych formowania, spawania zrobotyzowanego, automatycznej kontroli NDT spoin, obróbki cieplnej oraz mechanicznej.

Projekt Caselot, realizowany w ramach programu INNOLOT, został podzielony na 8 zadań (wszystkie z kategorii BPR, tzn. dotyczyły badań przemysłowych):

Nr 1 – Charakterystyka materiału 17-4PH, którego celem było opracowanie kinetyki przemian fazowych, mikrostruktury i właściwości materiału w zależności od parametrów obróbki cieplnej.

W ramach realizacji zadania miały zostać zaproponowane zamienniki dla materiału 17-4PH o podobnych właściwościach oraz przeprowadzone badania porównawcze.

Zadanie realizowane było przez Beneficjenta i AGH.

Nr 2 – Wyoblanie i zginięcie obrotowe na zimno, którego celem było zebranie wiedzy odnośnie materiałów i procesów formowania i wyoblania na zimno, jak również rozwój innowacyjnych metod formowania blaszanych elementów kadłuba silnika lotniczego.

Zadanie obejmowało badanie właściwości mechanicznych i plastycznych wsadów, poddanych obróbce cieplnej, konstrukcje oraz wykonanie oprzyrządowania do prób i ich przeprowadzenie, a także badanie właściwości mechanicznych, struktury i stanu naprężeń wewnętrznych w elementach, wytworzonych metodą zginięcia

⁶ : Nr 1/2015 z 10 czerwca 2015 r., Nr 2/2015 z 23 października 2015 r., Nr 3/2016 z 27 czerwca 2016 r., Nr 4/2017 z 9 maja 2017 r., (aneksu Nr 5 brak, wystąpiła pomyłka w numeracji), Nr 6/2017 z 21 grudnia 2017 r., Nr 7/2018 z 17 maja 2018 r., Nr 1/2020 z 30 listopada 2020 r.

⁷ Co mieściło się w maksymalnym regulaminowym okresie konkursu tj. do 5 lat.

obrotowego.

Zadanie realizowane było przez Beneficjenta, AGH, PR, PW.

Nr 3 – Rozwój technologii spawania, którego celem było opracowanie koncepcji montażu poszczególnych elementów demonstratora oraz rozwój zrobotyzowanego spawania metodami TIG, CMT - plazmową i laserową na próbkach testowych i reprezentatywnych sztukach demonstracyjnych.

Ponadto zaplanowano skonstruowanie i wykonanie w metalu przyrządu spawalniczego do spawania elementów demonstratora.

Zadanie realizowane było przez Beneficjenta i Instytut Spawalnictwa w Gliwicach.

Nr 4 – Automatyzacja kontroli spoin, którego celem było opracowanie i implementacja systemu demonstracyjnego, który automatycznie będzie wykrywać niezgodności podczas kontroli rentgenowskiej radiogramów i dokonywać pomiarów profili spoin od strony lica i grani za pomocą urządzeń wizyjnych.

W ramach zadania miały zostać wykonane próbki ze sztucznymi wadami modelowymi w celu opracowania bazy danych z niezgodnościami oraz algorytm do analizy i identyfikacji defektów spoin.

Zadanie realizował Beneficjent wspólnie z ZUT.

Nr 5 – Modelowanie procesu obróbki mechanicznej, którego celem była optymalizacja procesów obróbki skrawaniem elementów budowy demonstratora. Optymalizacja miała obejmować zastosowanie nowoczesnych narzędzi skrawających, symulacje procesu w celu identyfikacji oporów i sił skrawania, symulację deformacji podczas obróbki skrawaniem elementów obrabianych oraz automatyzację procesu produkcyjnego.

Zakładano wykonanie oprzyrządowania technologicznego, pozwalającego przeciwdziałać deformacjom podczas procesu obróbki mechanicznej.

Zadanie było realizowane przez Beneficjenta, AGH, PR, PO, PK, PW oraz BRYK.

Nr 6 – Selekttywne niklowanie, którego celem było skrócenie czasu trwania procesu niklowania oraz lepsze zarządzanie przepływem części poprzez wprowadzenie metody niklowania selektywnego.

W ramach realizacji zadania zakładano opracowanie założeń nowego procesu, zaprojektowanie i wykonanie specjalnego oprzyrządowania i przeprowadzenie próby selektywnego niklowania.

Zadanie realizował Beneficjent.

Nr 7 – Opracowanie systemu Product Lifecycle Management (PLM), którego celem była ocena i testowanie elementów systemu PLM dla poprawy zarządzania cyklem życia produktu poprzez dostęp do całkowitej wiedzy na temat produktu, od momentu oferowania do sprzedaży do usługi posprzedażowej.

Końcowym etapem miało być stworzenie instrukcji i procedur PLM.

Zadanie realizował Beneficjent z KOLTECH, IPL SOLUTION, IBS POLAND.

Nr 8 – Demonstrator technologii – celem zadania była budowa demonstratora, z wykorzystaniem wiedzy i wybranych technologii, rozwiniętych w ramach projektu. Finalnie miały być wykonane, a następnie zmontowane i pospawane ze sobą poszczególne części i podzespoły modułu.

Zadanie realizował Beneficjent.

B. Umowy Nr INNOLOT//10/NCBR/2014 z 11 marca 2014 r. o wykonanie

i finansowanie projektu o akronimie „Innogear” pt. „Zaawansowane techniki wytwarzania przekładni lotniczych”, realizowana przez Spółkę, jako lidera konsorcjum i 9 podwykonawców – konsorcjantów, w oparciu o umowę konsorcjum Nr NP/221/13/LK z 18 czerwca 2013 r. oraz umowy dwustronne, zawarte między Beneficjentem i poszczególnymi konsorcjantami, tj. AGH, PW, PR, Politechniką Śląską (PŚ), PK, PW, Hispano Suiza Polska Sp. z o.o. w Sędziszowie Małopolskim (HSP)⁸, Thoni Alutec Spółka z o.o. w Stalowej Woli (Thoni Alutec), Instytutem Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie (IMP).

Integralną część umowy stanowiło 10 aneksów⁹, które m.in. uściślały pewne aspekty działań na poszczególnych etapach realizacji zadania, konkretyzowały terminy raportowania, zmieniały numerację załączników do umowy w związku z ich aktualizacją, normowały organizację końcowej oceny merytorycznej, wprowadziły obowiązek informacyjny o uzyskaniu środków unijnych na realizację zadania. W jednym przypadku, aneks zmienił termin zakończenia projektu (aneks Nr 1).

Pierwotny termin rozpoczęcia realizacji projektu strony ustaliły na 1 lipca 2013 r., a termin zakończenia na 31 grudnia 2017 r.

Aneksom Nr 1 do umowy, termin ten przesunięto na dzień 30 czerwca 2018 r., przez co okres realizacji projektu wydłużył się z 54 do 60 miesięcy.

Całkowity koszt realizacji projektu wynosił 56.000 tys. zł (w tym taka była wartość kosztów kwalifikowanych).

Beneficjent po spełnieniu warunków, wynikających z umowy, miał otrzymać od NCBR dofinansowanie w kwocie 28.000 tys. zł (nie więcej niż 60% kosztów kwalifikowanych projektu).

Celem projektu Innogear było opracowanie innowacyjnej przekładni z nowego stopu, której proces produkcji byłby krótszy, mniej energochłonny i bardziej przyjazny dla środowiska. Lżejsza przekładnia powodowałaby niższe zużycie paliwa przez samolot, a tym samym niższą emisję szkodliwych substancji do środowiska.

Nowe techniki odlewnicze miały pozwolić na uzyskanie struktury materiału o większej wytrzymałości, a pokrycie przekładni specjalną powłoką, miało zapewnić ognioodporność.

Konsorcjant HSP zobowiązał się do przetestowania nowego procesu obróbki cieplno-chemicznej podzespołów, wchodzących w skład przekładni, wykonania demonstratora technologii przekładni napędu wentylatora oraz przeprowadzenia badań symulacyjnych i empirycznych przekładni oraz zweryfikowania założeń konstrukcyjnych.

Projekt miał pozwolić na wdrożenie do budowy przekładni planetarnych o wysokich obciążeniach, przeznaczonych do nowej generacji silników turbinowych oraz opracowanie metod nadzorowania procesu.

Projekt obejmował 10 zadań (WP), w tym za realizację zadań oznaczonych numerami 1-7 odpowiadał Beneficjent, natomiast za zadania 8-10 odpowiadał konsorcjant HSP. Wszystkie zadania projektu stanowiły badania przemysłowe

⁸ Przekształcona w 2016 roku w Safran Transmission System Poland Spółka z o.o. w Sędziszowie Małopolskim (Safran)

⁹ Nr 1/2014 z 3 października 2014 r., Nr 2/2015 z 7 maja 2015 r., Nr 3/2015 z 15 października 2015 r., Nr 4/2016 z 22 marca 2016 r., Nr 5/2016 z 28 lipca 2016 r., Nr 6/2017 z 18 stycznia 2017 r., Nr 7/2017 z 17 maja 2017 r., Nr 8/2017 z 21 grudnia 2017 r., Nr 9/2018 z 16 stycznia 2018 r., Nr 10/2020 z 30 listopada 2020 r.

(kategoria BPR), i obejmowały kolejno:

Nr 1 – Badanie przekładni planetarnej na stanowisku testowym, którego celem było kompleksowe badanie przekładni obiegowej, użytych materiałów oraz budowa stoiska badawczego.

Zadanie realizował Beneficjent.

Nr 2 – Opracowanie symulacji numerycznej i technologii wytwarzania cienkościennych, pierścieniowatych kół zębatach, którego celem było opracowanie programu symulacji komputerowej modelowania stanu naprężeń wewnętrznych i odkształceń w procesie hartowania cienkościennych kół pierścieniowych przekładni lotniczej GTF.

Zadanie realizował Beneficjent, wspólnie z AGH, PW, PR.

Nr 3 – Opracowanie narzędzi i systemu doboru parametrów optymalizacji własności warstwy wierzchniej kół zębatach, którego celem była optymalizacja procesów skrawania, toczenia, frezowania, szlifowania oraz badanie wpływu obróbki na warstwę wierzchnią materiału i żywotności narzędzia obróbczego.

Zadanie realizował Beneficjent, wspólnie z PR, PK.

Nr 4 – Opracowanie technologii automatycznego gratowania i fazowania krawędzi kół zębatach o zazębieniu wewnętrznym i zewnętrznym.

Prace badawcze miały znaleźć rozwiązania w zakresie automatyzacji czynności zatapiania krawędzi zębów, z uwzględnieniem wymaganej dokładności wykonania, z materiału obrabianego, kształtu koła oraz wykonanie testów i badań, celem wyboru najwłaściwszej metody doboru narzędzi i parametrów obróbczych.

Ostatecznym efektem miało być opracowanie technologii automatycznego fazowania i gratowania krawędzi uzębień kół śrubowych, wewnętrznych i zewnętrznych, wchodzących w skład przekładni planetarnej typu Fan Drive Gear System.

Zadanie realizował Beneficjent, wspólnie z PŚ.

Nr 5 – Opracowanie systemu zbierania danych o stanie technicznym i jakości produktu w oparciu o dane, pozyskane ze środowiska pomiarowego, którego celem było sprawdzenie wpływu parametrów maszyn na wyniki jakościowe, uzyskane po danym kroku procesu, opracowanie systemu zbierania danych w czasie rzeczywistym i gromadzenie informacji na temat sygnałów, możliwych do wykrycia.

Zadanie realizował Beneficjent i PW.

Nr 6 – Ocena dostępnych na rynku metod obróbki „superfinishing”, prowadzących do obniżenia kosztów wytwarzania kół zębatach, którego celem było zbadanie możliwości technicznych użycia metod alternatywnych dla procesu REM-CHEM.

Realizacja zadania polegała na wykonaniu następujących elementów:

- analizy literatury, dotyczącej alternatywnych metod, do obecnie stosowanego, procesu izotropowej obróbki powierzchniowej, dostarczonej przez firmę REM-CHEM,

- wyboru technologii, ocenianej pod względem efektywności i skuteczności,

- przeprowadzenia wybranych procesów na próbkach i rzeczywistych kołach,

- ocenę wpływu nowych metod na mikrostrukturę powierzchni, poziomu naprężeń cząstkowych, ustalenie rzeczywistych kosztów wdrożenia i spodziewanych oszczędności.

Zadanie realizował Beneficjent z PR.

Nr 7 – Budowa demonstratora – celem była budowa demonstratora pełnowymiarowej przekładni planetarnej, który miał uwzględniać wszystkie doświadczenia z realizacji ww. zadań, od jednego do sześciu.
Zadanie realizował Beneficjent.

Nr 8 – Opracowanie energooszczędnej i ekologicznej technologii obróbki cieplnochemicznej kół zębatych zespołu przekładni napędu agregatów silnika turbowentylatora dla demonstratora.
Zadanie realizował HSP, PW, IMP.

Nr 9 – Zaprojektowanie i wykonanie przekładni napędu agregatów silnika turbowentylatorowego w dwóch wariantach wykonania – odlew i blok po obróbce plastycznej, z użyciem zaawansowanych technik wytwarzania.
Zadanie realizował HSP z AGH, PŚ, THONI ALUTEC.

Nr 10 – Montaż demonstratora przekładni napędu agregatów silnika turbowentylatorowego.
Zadanie realizował HSP.

Spółka, będąc liderem konsorcjum, zamieszczone we wnioskach konkursowych dane podała zgodnie ze stanem faktycznym, wynikającym ze sprawozdań finansowych i merytorycznych za lata poprzedzające składanie wniosków.

Ubiegając się o dofinansowanie w konkursie, ogłoszonym przez NCBR w ramach programu sektorowego INNOLOT, Beneficjent (wówczas WSK) scharakteryzował potencjał gospodarczy, posiadane zaplecze techniczno-badawcze oraz sytuację finansową, zarówno własne jak i występujących w projektach Partnerów. Dane konsorcjantów podano na podstawie przedkładanych przez nich dokumentów.

Dane Beneficjenta w ww. zakresie wynikały ze sprawozdań finansowych Spółki za lata 2011-2012, gdzie przedstawiano infrastrukturę techniczno-badawczą Spółki, jej potencjał i sytuację finansową.

Lider konsorcjum nie stwierdził wewnętrznych sprzeczności (np. różnych wartości liczbowych, opisujących te same zjawiska) w dokumentach, otrzymanych od konsorcjantów, dlatego też nie podejmował szczególnych działań na rzecz ich weryfikacji lub doprecyzowania.

Spółka i jej konsorcjanci składali oświadczenia, że nie realizowali w badanym okresie projektów analogicznych do kontrolowanych (pod względem celu gospodarczego) i nie otrzymywali dofinansowania ze środków publicznych na te same zadanie badawcze. Badanie w kontroli wybranych wydatków nie wykazało przypadków finansowania zadań z różnych projektów.

(akta kontroli str. 12-324)

1.2. W Spółce została wyodrębniona ewidencja księgową środków, otrzymanych w ramach przyznanego dofinansowania, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, umożliwiającą identyfikację operacji księgowych i bankowych, realizowanych projektów oraz z zapisami § 11 obu umów na realizację projektów, zobowiązujących Beneficjenta do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków finansowych w układzie rodzajowym, z podziałem analitycznym kosztów,

umożliwiającej identyfikację środków finansowych, wydatkowanych na realizację projektów.

Analiza historii rachunku i dokonywanych opisów płatności dla 32 płatności na łączną kwotę 3 505 tys. zł¹⁰ - dokonana w zakresie prawidłowości dokumentacji źródłowej, w tym wielkości wydatku, jednoznaczności jego opisu, zgodności opisu z zakresem tematycznym raportowanych badań i zadań, powtarzalności opisu wydatków - nie wykazała ryzyka dokonania podwójnej płatności za ten sam towar czy usługę oraz przypadków wydatków niekwalifikowanych.

Dowody księgowe zawierały opisy, jednoznacznie identyfikujące dany wydatek jako poniesiony w ramach projektu, w tym m.in. nazwę, numer projektu, kategorię kosztów i numer zadania.

Wydatki rozliczone we wnioskach o płatność zostały przypisane do właściwych kategorii kosztów, zgodnie z planem rzeczowo-finansowym projektów i poniesione w okresie kwalifikowalności kosztów w projektach.

(akta kontroli str.337-772, 1265-1290)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka, będąc liderem dwóch konsorcjów w kontrolowanych projektach, podała we wnioskach konkursowych dane, wynikające zarówno z własnej ewidencji jak i z dokumentów przedkładanych w tym celu przez Partnerów. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Spółka spełniała wymogi formalne określone przez NCBR dla poszczególnych projektów i warunków programu sektorowego INNOLOT.

Beneficjent zapewnił organizację niezbędną do prawidłowego raportowania kosztów i działań w zakresie badanych projektów.

Spółka prawidłowo ewidencjonowała środki finansowe uzyskiwane z przyznanego przez NCBR dofinansowania, a dowody księgowe dotyczące skontrolowanych wydatków były prawidłowo sporządzane i opisywane.

Opis stanu
faktycznego

2. Wydatkowanie środków na realizację projektów

2.1. Realizacja projektów Caselot i Innogear była przedmiotem opisanych dalej kontroli ze strony NCBR.

1) Audytorzy NCBR w dniu 15 grudnia 2016 r. sporządzili sprawozdanie z przeprowadzenia audytu zewnętrznego projektu Caselot, którego celem było uzyskanie opinii, dotyczących następujących zagadnień:

- wiarygodności danych liczbowych i opisowych, zawartych w dokumentach, związanych z realizowanym projektem,
- realizacji wydatków i uzyskania założonych efektów, związanych z projektem, zgodnie z wymaganiami zawartymi we wniosku, decyzji i umowie,
- poprawności dokumentowania i ujęcia operacji gospodarczych, w wyodrębnionej dla danego projektu, ewidencji księgowej.

Audyt obejmował sprawdzenie następujących zagadnień:

- osiągnięcie celu projektu oraz zgodność realizacji projektu z umową,

¹⁰ 16 pozycji dotyczących wydatków w zakresie trzech wniosków o płatność w zakresie programu Caselot na kwotę łączną 1.255.416,49 zł oraz 16 pozycji dotyczących wydatków w zakresie trzech wniosków o płatność w zakresie programu Innogear na kwotę łączną 2 249 567,51 zł

- poprawność księgowania wydatków, poniesionych w ramach realizowanego projektu, ich zasadność, sposób udokumentowania i wyodrębnienia w ewidencji księgowej,
- płatność wydatków związanych z projektem,
- wiarygodność i terminowość sprawozdań z realizacji projektu,
- terminowość rozliczania otrzymanych środków finansowych na realizację projektu,
- sposób monitorowania realizacji celów projektu,
- sposób przechowywania i zabezpieczania dokumentacji dotyczącej projektu,
- przestrzeganie przepisów o rachunkowości, zamówieniach publicznych i finansach publicznych, w tym w zakresie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych,
- funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do realizacji projektu,
- realizacja wniosków.

Audytorzy stwierdzili, że mechanizmy zarządzania i kontroli w projekcie funkcjonowały w sposób prawidłowy, były skuteczne i adekwatne do podejmowanych działań, a w szczególności:

- były zgodne z umową o dofinansowanie projektu,
- dokumentacja projektu była kompletna, rzetelna i odpowiednio zabezpieczona,
- rachunkowość była prowadzona zgodnie z przepisami ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹ oraz wytycznymi programowymi,
- wydatki projektu, jako kwalifikowane, zostały poniesione zgodnie z obowiązującym prawem oraz zasadami projektu,
- usługi, dostawy, roboty budowlane zostały prawidłowo odebrane i zweryfikowane, zarówno pod względem zgodności, jak i faktycznie wykonanych prac oraz postanowieniami umów, zawartych z wykonawcami,
- wydatki wykazane w badanych dokumentach zostały rzeczywiście poniesione,
- monitorowanie projektu było efektywne i skuteczne,
- harmonogram realizacji zadań i podzadań w ramach projektu był przestrzegany,
- nie stwierdzono przypadków naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Audytorzy nie stwierdzili występowania nieprawidłowości oraz uchybień, zagrażających realizacji projektu i wydali opinię pozytywną, bez zastrzeżeń oraz nie formułowali wniosków i uwag pod adresem Beneficjenta.

2) W dniu 28 kwietnia 2017 r. Audytorzy NCBR sporządzili sprawozdanie z przeprowadzenia audytu zewnętrznego projektu Innogear. Jego cel i zakres przedmiotowy był analogiczny jak opisany w punkcie 1 tej części dla programu Caselot.

Audytorzy potwierdzili, że mechanizmy zarządzania i kontroli w projekcie funkcjonowały w sposób prawidłowy, były skuteczne i adekwatne do podejmowanych działań. Oceny audytu były analogiczne jak opisano w punkcie 1 w zakresie projektu Caselot.

Audytorzy nie stwierdzili występowania nieprawidłowości oraz uchybień, zagrażających realizacji projektu i nie formułowali zastrzeżeń, wniosków i uwag pod adresem Beneficjenta.

3) W dniu 9 lutego 2021 r. Audytorzy NCBR przeprowadzili kontrolę finansową projektu Innogear w zakresie prawidłowości realizacji projektu, w szczególności

¹¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 217 ze zm.

sprawdzenia realizacji projektu zgodnie z umową oraz sprawdzenia stanu faktycznego postępu realizacji projektu i poniesionych kosztów ze stanem faktycznym.

W wystąpieniu pokontrolnym NCBR z 24 lutego 2021 r., skierowanym do Beneficjenta, zapisano iż nie stwierdza się nieprawidłowości oraz uchybień w realizacji projektu, w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2018 r. i nie wnosi się uwag, wniosków i zaleceń.

4) W dniu 7 maja 2021 r. audytorzy NCBR sporządzili protokół z kontroli merytorycznej projektu Innogear, po jego zakończeniu, której celem była weryfikacja prawidłowości realizacji projektu zgodnie z umową, celowość i zgodność wydatków z projektem, ocena merytorycznych parametrów wdrożenia wyników projektu oraz weryfikacja zasadności rozliczenia kosztów projektu na podstawie wybranej próby dokumentacji finansowej.

Audytorzy stwierdzili, że projekt został wykonany w całości i zgodnie z harmonogramem czasowym, finansowym i rzeczowym.

W chwili kontroli zakończono wszystkie zadania badawcze w ramach projektu.

W każdym z nich uzyskano zakładane cele projektu o czym świadczą przedstawione raporty (półroczne, roczne oraz z poszczególnych zadań) oraz prezentacje w ramach spotkania kontrolnego.

Całość projektu została podsumowana wykonaniem zakładanych dwóch demonstratorów technologii.

Zgodnie z oświadczeniem konsorcjum oraz danymi zawartymi w odpowiednich raportach uzyskano zakładane parametry demonstratorów i przygotowano je do wdrożenia.

Część technologii opracowanej w ramach projektu już wdrożono w działanie zakładów produkcyjnych, będących członkami konsorcjum.

W ramach projektu prowadzono także prawidłowe działania informacyjne promujące projekt.

Obejmowały one udział w konferencjach i sympozjach oraz publikację artykułów naukowych.

Audytorzy nie stwierdzili naruszenia warunków umowy na dofinansowanie przez Beneficjenta.

(akta kontroli str.: 1265-1290)

W kontroli NIK dokonano weryfikacji realizowanych przez Beneficjenta wydatków – zbadano 32 wydatki jednostkowe (spoza grupy wydatków na wynagrodzenia i pochodne) na łączną kwotę 3 505 tys. zł¹², które uwzględnione były przez Spółkę w sześciu wnioskach o płatność.

W wyniku analizy stwierdzono zgodność badanych wydatków z postanowieniami umów na realizację projektów badawczych.

Zgodnie z zapisami § 7 ust. 2 umowy z 19 grudnia 2013 r. (projekt Caselot) i z dnia 11 marca 2014 r. (projekt Innogear) wykonawca oraz współwykonawcy zobowiązani byli stosować przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹³ (Pzp) do udzielania zamówień publicznych w ramach projektu tylko w przypadku, gdy wymóg stosowania tej ustawy wynikał z jej

¹² tj. po 16 wydatków w każdym projekcie, w tym 16 z programu Caselot na kwotę łączną 1.255.416,49 zł oraz 16 wydatków z programu Innogear na kwotę łączną 2 249 567,51 zł

¹³ Tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm., obowiązująca do dnia 1 stycznia 2021 r.

przepisów lub z przepisów odrębnych.

Beneficjent nie był podmiotem zobowiązanym do stosowania ustawy *Pzp*. Wydatki związane z zakupami towarów i usług w projektach realizowane były w oparciu o uregulowania wewnętrzne¹⁴ Spółki m.in. w zakresie zasady konkurencyjności.

Analiza czterech wybranych losowo wydatków (po dwa w projekcie) pod kątem przestrzegania przez Beneficjenta zasady konkurencyjności, nie wykazała nieprawidłowości.

W jednym przypadku Beneficjent dokonał zapytania ofertowego, i udzielił zamówienia podmiotowi, który zaoferował najniższą cenę (49,1 tys. zł netto)¹⁵. W dwóch przypadkach dostawca został wybrany bez procedury zamówień (ofertowej) ze względu na to, że dostawca był wyłącznym źródłem zakupu (jedyne autoryzowany dystrybutor potrzebnego oprogramowania)¹⁶. W jednym przypadku wydatek dotyczył kosztów usługi wykonanej w ramach umowy ramowej o współpracy z Politechniką Rzeszowską nr NP./529/07/PK z 13 grudnia 2007 roku¹⁷.

Nie stwierdzono dyskryminacyjnego opisu przedmiotu zamówienia – wprost sugerującego konkretnego usługodawcę, sprzedającego (mimo, że nie wynika to ze specyfiki prowadzonych badań w projekcie), bezpodstawnego odrzucenie najkorzystniejszej oferty oraz poświadczenia odbioru usługi, towaru, mimo faktycznego jej niewykonania/niedostarczenia towaru.

Osoby zaangażowane w projekty pobierały wynagrodzenia zgodnie z umowami o zatrudnienie na danym etapie. Były one płacone ze środków projektu za zadania objęte obowiązkami pracownika (wynikającymi z umowy o pracę).

Koszty wynagrodzeń w kontrolowanych projektach Caselot i Innogear (podobnie jak inne rodzaje kosztów), gromadzone były na dedykowanych zleceniach wewnętrznych - wyodrębnionych pod dany projekt w systemie księgowym SAP.

Rejestracja czasu pracy poszczególnego pracownika na rzecz projektu odbywała się w elektronicznej aplikacji JOB, będącej dodatkowym modułem do obowiązującego w firmie systemu księgowego SAP.

W module JOB, założone były konkretne projekty (w tym kontrolowane Caselot i Innogear), ze strukturą zleceń odpowiadającą zleceniom wewnętrznym projektowym, założonym bezpośrednio w SAP.

Rejestracja czasu pracy na każdym zleceniu w aplikacji JOB odbywała się ze szczegółowością do konkretnych pracowników, którzy pracowali na rzecz projektu, w danym dniu kalendarzowym miesiąca i w zadaniu, do którego odnosi się wyodrębnione zlecenie wewnętrzne.

¹⁴ Instrukcja Nr 43 N/13 w sprawie :składania zapotrzebowań oraz dokonywania zakupów.

¹⁵ W postępowaniu o wykonanie narzędzia TCJ01146R wpłynęły trzy oferty. Najniższa oferta wynosiła 49.100 zł netto i została ona wybrana. Dwie pozostałe oferty opiewały na kwoty 51.500 zł i 57.900 zł netto. Zamówienia udzielono spółce Sierosławscy Jan Sierosławski spółka jawna z Przecławia, która nie była powiązana z WSK PZL Rzeszów SA (poprzednik prawny PWR).

¹⁶ Wydatki z projektu Innogear: w zadaniu nr 2 na rzecz MESco Sp. z o.o na kwotę 132 031,94zł (netto) dotyczył dzierżawy oprogramowania komputerowego ANSYS Mechanical i w zadaniu nr 3 na rzecz KOM-ODLEW Komputerowe Systemy na kwotę 59 276,60 zł dotyczył dostawy, wypożyczenia, wsparcia technicznego w zakresie oprogramowania VeriCut do symulacji i optymalizacji produkcji.

¹⁷ W projekcie Caselot w zadaniu nr 5 wydatek na kwotę 149 740,00 zł (netto) dotyczył usługi wykonania pomiarów narzędzi skrawających z zastosowaniem systemów pomiarowych obrabiarek CNC według specyfikacji działu DU.

W poszczególnych zakładach PWR, realizujących projekty, powołane zostały tzw. grupy interdyscyplinarne dla każdego z wyodrębnionych zadań. Zadaniem poszczególnych grup była realizacja harmonogramów projektów NCBiR/EU, w tym także programu INNOLOT. Lider Projektu był odpowiedzialny za realizację i rozliczenie poszczególnych zadań projektu oraz do zorganizowania cyklicznych spotkań z członkami grupy w celu przeglądu statusu realizacji harmonogramu Projektu.

W projekcie Caselot wystąpiły koszty kwalifikowane w czterech grupach wydatków (tj. E, O, OP i W)¹⁸ w łącznej wysokości 28 502 tys. zł, w tym wydatki na wynagrodzenia (poniesione tylko przez PWR) wyniosły 12 471,2 tys. zł (w tym w poszczególnych latach 2014-2018: 2 982,6 tys. zł, 2 222,7 tys. zł, 3 629,5 tys. zł, 2 792,1 tys. zł oraz 844,3 tys. zł). Koszty wynagrodzeń wykazane w wybranych do analizy wnioskach o płatność (2, 3 i 6) stanowiły kwotę 4 154,3 tys. zł, tj. 33,3% wszystkich kosztów tej grupy. Szczegółowej analizie poddano koszty wynagrodzeń rozliczonych w zakresie zadania numer 7 (wdrożenie narzędzi systemu PLM tj. zarządzania cyklem życia produktu) gdzie wyniosły 1 120,2 tys. zł, co stanowiło 27% wydatków na wynagrodzenia w analizowanych wnioskach i 9% wszystkich kosztów wynagrodzeń w projekcie Caselot (12 471,2 tys. zł).

W realizację zadania zaangażowanych było 74 pracowników PWR, w tym w ramach badanych wniosków zostały rozliczane wynagrodzenia wypłacone dla 59 osób.

W projekcie Innogear wystąpiły koszty kwalifikowane w sześciu grupach wydatków (tj. A, E, G, O, OP i W) w łącznej wysokości 35 551,1 tys. zł, w tym wydatki na wynagrodzenia (poniesione przez PWR) wyniosły 12 566,1 tys. zł (w tym w poszczególnych latach 2013-2018: 835,1 tys. zł, 3 762,9 tys. zł, 2 601,7 tys. zł, 3 216,5 tys. zł, 2 094,4 zł oraz 55,4 tys. zł). Koszty wynagrodzeń wykazane w wybranych do analizy wnioskach o płatność (3, 5 i 7) stanowiły kwotę 3 786,4 tys. zł, tj. 30,1% wszystkich kosztów tej grupy. W realizację zadania zaangażowanych było 53 pracowników PWR, z tego w ramach badanych wniosków były rozliczane wynagrodzenia wypłacone dla 22 osób.

Szczegółowej analizie poddano koszty wynagrodzeń rozliczone w ramach zadania nr 4 (opracowanie technologii automatycznego gratowania i fazowania krawędzi kół zębatych o użębieniu wewnętrznym i zewnętrznym), które wyniosły 544,2 tys. zł, co stanowiło 14,4% tych wydatków w badanej próbie i 4,3% kosztów wszystkich wynagrodzeń w projekcie.

Badana próba wynagrodzeń, wypłaconych przy realizacji każdego z projektów, potwierdziła, że wynagrodzenia wypłacano na podstawie i zgodnie ze stawkami wynikającymi z umów o pracę (brutto), a podstawą do księgowania kosztów wynagrodzeń była rejestracja roboczogodzin w systemie JOB SAP. Koszty wynagrodzeń były potwierdzone przez liderów (przełożonych) projektu, po uprzednim zatwierdzeniu rozliczenia czasu pracy przez pracownika w systemie SAP.

Opisy księgowe zleceń wewnętrznych i list płac wskazywały na powiązanie z projektami. Listy płac zaksięgowano zgodnie z przyjętymi schematami, terminowo dokonano płatności wynagrodzeń oraz odprowadzono należne składki ubezpieczeń społecznych oraz podatków. Kwoty wskazane w systemie SAP JOB były zgodne z wartościami ujętymi we wnioskach o płatność i dotyczyły okresów, które ten

¹⁸ Koszty kwalifikowane Programu INNOLOT ujmowane były w grupach obejmujących: A - koszty aparatury, E - koszty usług badawczo-rozwojowych, G - koszty budynków i gruntów, O - koszty ogólne, W - koszty wynagrodzeń oraz OP - koszty operacyjne.

wniosek obejmował. Nie stwierdzono wynagradzania tej samej osoby za wykonywanie różnych zadań/funkcji przy realizacji projektu, zwłaszcza koniecznych do realizacji w tym samym czasie.

Wydatki poniesione w projekcie na wynagrodzenie pracowników Beneficjenta zostały właściwie udokumentowane, wykazywano na związek zadania z projektem oraz nie stwierdzono przypadków opłacania tego zadania z innych tytułów.

Nie stwierdzono przypadków finansowania w ramach umowy cywilnoprawnej zadań osoby stanowiącej personel projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby.

Wynagrodzenie kadry zarządczej PWR nie było uwzględniane w kosztach składowych projektów.

(akta kontroli str. 337-941, 1265-1290)

2.2. Audytorzy NCBR, kontrolując projekty Caselot i Innogear nie stwierdzili nieprawidłowości oraz uchybień, zagrażających ich realizacji i wydawali opinie pozytywne, bez zastrzeżeń. Nie formułowano wniosków i uwag pod adresem Beneficjenta.

W Spółce została przeprowadzona również kontrola projektu Caselot przez Urząd Kontroli Skarbowej w Rzeszowie w zakresie:

- spełniania kryteriów wyboru w ramach właściwego programu operacyjnego oraz zgodności realizacji z decyzją o dofinansowaniu i wszystkimi warunkami, dotyczącymi jej przeznaczenia, wykorzystania i zakładanymi celami,
- zgodności zadeklarowanych wydatków z zapisami księgowymi i dokumentami dowodowymi, przechowywanymi przez Beneficjenta,
- zgodności zadeklarowanych przez Beneficjenta wydatków z zasadami ich kwalifikowalności zarówno Wspólnoty Europejskiej jak i krajowymi,
- zgodności zadeklarowanych wydatków z zasadami, dotyczącymi zamówień publicznych,
- zgodności zadeklarowanych wydatków z zasadami, dotyczącymi pomocy publicznej,
- wypłat wkładu publicznego Beneficjentowi.

W protokole z czynności kontrolnych z 10 lutego 2017 r. Urząd Kontroli Skarbowej w Rzeszowie nie stwierdził nieprawidłowości, stąd też inspektorzy skarbowi nie formułowali zaleceń i rekomendacji pokontrolnych.

(akta kontroli str. 1265-1290)

2.3. Projekty Caselot i Innogear były przedmiotem wskazanych wcześniej kontroli merytorycznych ze strony audytorów NCBR. Nie formułowano w tym zakresie zaleceń i rekomendacji.

(akta kontroli str. 1265-1290)

2.4. Kwestie wzajemnych rozliczeń z konsorcjantami (uczestnikami projektów) uregulowane zostały w dwustronnych umowach z Beneficjentem.

Konsorcjanci zobowiązani byli do finansowania ze środków własnych kosztów badań przemysłowych, do czasu uzyskania od lidera zaliczki od NCBR i refundacji tych wydatków przez Beneficjenta.

Beneficjent zobowiązał się do przekazywania, w formie zaliczek, dofinansowania, uzyskanego z NCBR, dwukrotnie w czasie trwania danego roku budżetowego realizacji projektu, w terminie 7 dni od dnia uzyskania środków z NCBR, na podany rachunek bankowy konsorcjanta. Harmonogram planowanej wysokości kosztów i częstotliwości płatności stanowił załącznik nr 1 do umów z każdym konsorcjantem.

Przekazywanie zaliczek konsorcjantom było uzależnione od otrzymania przez lidera środków dofinansowania na realizację projektu od NCBR.

Dane, wymagane do rozliczenia zaliczek uzyskanych z NCBR (ujmowane we wnioskach o dopłaty), konsorcjanci przekazywali w terminie do 15 lipca (za pierwsze półrocze) oraz do 15 stycznia roku następnego (za drugie półrocze).

Analiza, losowo wybranych wzajemnych zobowiązań i rozliczeń między liderem konsorcjum i partnerami, nie wykazała przypadków wstrzymywania przez Beneficjenta należnych płatności lub działań mających na celu wyegzekwowanie należności płatniczych, powstałych między stronami z innych tytułów.

(akta kontroli str. 509-602, 718-772, 820-823)

2.5. Z analizowanej dokumentacji, stanowiącej wnioski o płatność i składane raporty wynika, że zarówno Beneficjent, jak i konsorcjanci wnosili w realizację projektów zadeklarowane wkłady własne. Beneficjent na bieżąco ujmował je w ewidencji księgowo-finansowej i wykazywał związek z planami rzeczowo-finansowymi projektów. Wykazywane wkłady własne konsorcjantów wynikały i były zgodne z danymi zawartymi w dokumentacji przez nich przedkładanej.

(akta kontroli str. 337-772)

2.6. Opracowane w toku realizacji projektów nowe technologie oraz wytworzone produkty były demonstracyjnymi prototypami, nie podlegającymi ewidencji księgowej wymaganej dla środka trwałego. Pozyskane technologie oraz prototypy zostały wdrożone do produkcji w zakładzie Beneficjenta.

(akta kontroli str. 54-109, 325-336)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wydatki dokonywane na realizację badanych projektów były zgodne z postanowieniami umów oraz ich załącznikami, w zakresie wytyczonym dla realizowanych zadań badawczych.

Weryfikacja badanych wydatków pod kątem celowości i gospodarności ich ponoszenia, nie wykazała nieprawidłowości.

Analiza wybranych wydatków pod kątem terminów ich dokonania wykazała, że były one terminowo i prawidłowo finansowane, w ramach danego projektu.

Poniesione wydatki były zgodne z zasadami, obowiązującymi w programie sektorowym INNOLOT i spełniały kryteria określone dla wydatków kwalifikowanych. Osoby zaangażowane w projekty pobierały wynagrodzenia terminowo, ze środków projektu, za zadania, wynikające z obowiązków pracowniczych pracownika, m.in. z umowy o pracę.

Opis stanu
faktycznego

3. Osiągnięcie zakładanych w projektach rezultatów.

3.1. Skład zespołów realizujących analizowane projekty oraz kadry zarządzającej projektami były zgodne z zadeklarowanymi we wnioskach o dofinansowanie, złożonymi przez Beneficjenta do NCBR.

(akta kontroli str. 25-109, 131-234, 773-819, 872-889, 931-941)

3.2. Z treści, sporządzonych przez Beneficjenta raportów z realizacji projektów oraz poszczególnych zadań wynika, że wskazane we wnioskach i umowach o dofinansowanie zadania były realizowane w liczbie, terminie oraz zakładanym zakresie merytorycznym. Wszystkie zadania dotyczyły badań przemysłowych (BPR), nie występowały tym samym komponenty prac rozwojowych.

Poszczególne zadania (WP), założone w projektach, opisano w punkcie 1.1. wystąpienia. We wnioskach o dofinansowanie były one podzielone dodatkowo na mniejsze (raportowane) etapy, zwane kamieniami milowymi.

Efektom prac w projekcie Caselot było wypracowanie nowych technologii procesu wytwarzania kadłuba silników lotniczych PW800 oraz budowa demonstratora technologii, z wykorzystaniem wiedzy i wybranych technologii, rozwiniętych w ramach projektu, które wdrożono następnie w procesie produkcji.

Wyniki przeprowadzonych prac w zakresie poszczególnych zadań były następujące:

WP nr 1 (Charakterystyka materiału) - badania materiału 17-4PH zostały wykorzystane do optymalizacji procesu obróbki cieplnej napraw, dane materiałowe wykorzystano do konstrukcji oprzyrządowania. Materiał 17-7PH nie został wdrożony z uwagi na konieczność zakupu „specjalnego” pieca spełniającego wymagania chłodzenia do temperatury poniżej 16 °C.

WP nr 2 (Wyoblanie i zginięcie obrotowe na zimno) - rozwijana technologia nie została wdrożona na skalę przemysłową z powodu otrzymania negatywnych wyników prób przemysłowych, nie uzyskano wymaganej geometrii części. Na skutek dużych różnic grubości materiału na przekroju profilu i jego skomplikowaniu oraz propagacji naprężeń w funkcji strategii kształtowania obrotowego otrzymano negatywne wyniki prób.

WP nr 3 (Rozwój technologii spawania) - wytypowane technologie spawania zrobotyzowanego TIG, plazmowego oraz EBW zostały wdrożone na linii spawalniczej zespołu IC PW800. Technologie spawania zrobotyzowanego testowane przez Instytut Spawalnictwa z powodu otrzymania nieakceptowalnych spoin (niezgodnych z wymaganiami klienta) nie zostały wdrożone na produkcji.

WP nr 4 (Automatyzacja kontroli spoin) - zadania zrealizowano dla próbek ze spoiną wzdłużną prostoliniową. Ze względu na to, że wytwarzane spoiny miały skomplikowany kształt i nieliniową trajektorię, wdrożenie systemu na częściach produkcyjnych planowano uzyskać w kolejnym projekcie (gdzie miał być opracowany nowy algorytm nadążania za spoiną o nieliniowej trajektorii i skomplikowanym kształcie), który nie uzyskał dotychczas dodatkowego dofinansowania, w tym w programie INNOLOT.

WP nr 5 (Modelowanie obróbki skrawaniem) - wypracowane rozwiązania zostały wdrożone na linii obróbki mechanicznej zespołu IC PW800.

WP nr 6 (Selektywne pokrywanie niklem) - prace na częściach produkcyjnych wykazały wiele problemów technicznych z utrzymaniem szczelności oprzyrządowania (z uwagi na tolerancje wymiarowe części) dlatego proces ten nie został wdrożony w produkcji.

WP nr 7 (system PLM) - narzędzia systemu PLM (którego celem była ocena i testowanie elementów poprawy zarządzania cyklem życia produktu) zostały wdrożone w Spółce.

WP Nr 8 (Demonstrator technologii) – wykonano demonstrator IC PW800 z wykorzystaniem technologii seryjnych formowania, spawania (ręcznego TIG, maszynowego, zrobotyzowanego TIG, zrobotyzowanego plazmowego, wiązką elektronów), kontroli NDT, obróbki cieplnej (utwardzanie wydzieleniowe), obróbki maszynowej.

Przeprowadzone przez kontrolujących oględziny efektów projektu Caselot, potwierdziły osiągnięcie założonego celu projektu, tj. m.in. wykonanie prac, związanych z badaniem charakterystyki materiału 17-4PH, dobór parametrów obróbki cieplnej, uwzględniającej wyniki skurczu objętościowego, zastosowanie technologii spawania, opracowanych w ramach projektu, zastosowanie złączy spawanych, dla których rozwinięto proces spawania zrobotyzowanego oraz technologię obróbki mechanicznej, dopracowanej w ramach projektu. Zaprezentowano kontrolującym kadłub mocowania silnika i jego podzespoły (w metalu), linię spawalniczą 5621, celę zrobotyzowaną A1 wraz z przyrządem spawalniczym.

W dniu 17 czerwca 2021 r. NCBR sporządził ocenę raportu końcowego projektu Caselot, przesłanego przez Beneficjenta w 2018 r. i stwierdził, iż projekt został wykonany w całości z dniem 8 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str.: 300-309, 325-326, 942-1063)

Efektom prac w projekcie Innogear było opracowanie demonstratora innowacyjnej przekładni napędu agregatów silnika turbowentylatorowego, wdrożonego do produkcji w zakładzie Beneficjenta.

Wyniki przeprowadzonych prac w zakresie poszczególnych zadań były następujące:

WP nr 1 (Testy przekładni epicyklicznej) - zebrane dane i wyniki z testów pozwoliły na: wprowadzenie alternatywnego pokrycia kół planetarnych do produkcji seryjnej oraz określenie minimalnych limitów przepływu oleju w łożyskach ślizgowych, optymalizację wartości tolerancji profilu i linii zęba, określenie wymagań czystości na linii montażowej, weryfikację alternatywnych olejów, ocenę wpływu potencjalnych błędów montażowych. Przeprowadzono badanie przekładni z zębami asymetrycznymi. Badaniu podlegały koła satelitarne, których strona zęba współpracująca z kołem słonecznym posiadała inny kąt przyporu niż strona współpracująca z wieńcem zębatym, co jest potencjalną drogą dalszego rozwoju przekładni wentylatora.

WP nr 2 (Opracowanie symulacji numerycznej i technologii wytwarzania cienkościennych pierścieniowych kół zębatych) - w ramach projektu wskazano główne czynniki generujące niepowtarzalny i nieakceptowalny stan odkształceń kół pierścieniowych oraz wskazano rozwiązania dla ich zminimalizowania.

Opracowano oprogramowanie modelowania stanu odkształceń, które umożliwiło zdefiniowanie optymalnych parametrów procesu wytwarzania kół, na podstawie którego wykonano przyrząd hartowniczy do wykonania prób w celu walidacji przyjętych w projekcie założeń. Próby hartowania kół na wykonanym przyrządzie do badań potwierdziły poprawność przyjętych założeń oraz powtarzalność uzyskiwanych wymiarów i geometrii hartowanych kół. Na tej podstawie wprowadzono zmiany w technologii oraz w przyrządzie hartowniczym, co umożliwiło produkcję kół pierścieniowych spełniających wymagania konstrukcyjne i jakościowe. Uzyskano w pełni założone cele projektu, a PWR jest głównym dostawcą przekładni FDGS z produkowanymi kołami pierścieniowymi spełniającymi wymagania jakościowe i konstrukcyjne.

WP nr 3 (Opracowanie narzędzi i systemu doboru parametrów optymalizacji właściwości warstwy wierzchniej kół zębatych) – w ramach zadania zrealizowano 13 określonych procesów technologicznych i narzędzi.

WP nr 4 (Opracowanie technologii automatycznego gratowania i fazowania krawędzi kół zębatych o uzębieniu wewnętrznym i zewnętrznym) - technologia automatycznego zatępienia krawędzi kół zębatych typu Star Gear i pierścieniowych typu Ring Gear została pozytywnie zweryfikowana w warunkach warsztatowych i została zakwalifikowana do produkcyjnego wdrożenia.

WP nr 5 (System zbierania danych stanu technicznego urządzenia i jakości produktu w oparciu o informacje zwrotne generowane przez środowisko pomiarowe) - wdrożono system zbierania danych „Innogear” oraz system monitorowania przepływu produkcji „Innogear Planning”.

WP nr 6 (Ocena dostępnych na rynku metod obróbki „superfinishing” prowadzących do obniżenia kosztów wytwarzania kół zębatych) – wskazano metodę izotropowego wykończenia powierzchni, która jest szybsza i tańsza, a także spełnia wymagania rysunkowe, określone dla elementów przekładni FDGS.

WP nr 7 (Budowa demonstratora przekładni planetarnej) – opracowano technologię montażu, oprzyrządowanie do montażu oraz pełnowymiarowy demonstrator przekładni planetarnej.

Przeprowadzone przez kontrolujących w dniu 23 czerwca 2021 r. oględziny efektów projektu Innogear potwierdziły osiągnięcie założonego celu, tj. m.in. dopracowanie technologii wytwarzania cienkościennych, pierścieniowych kół zębatych, wypracowanie procesu, zapewniającego minimalne, akceptowalne deformacje po obróbce cieplno-chemicznej, opracowanie narzędzi i algorytmów, zapobiegających deformacji kół zębatych, opracowania algorytmów programistycznych oraz ścieżek prowadzenia narzędzia i dobór samych narzędzi, budowę stanowiska badawczego, służącego do diagnozowania katastrofalnego zużycia ostrza, działającego w oparciu o sieci neuronowe, opracowanie technologii wygładzania powierzchni kół zębatych w procesie produkcyjnym. Potwierdzono też zbudowanie pełnowymiarowego demonstratora przekładni planetarnej.

(akta kontroli str. 310-324, 1064-1264)

3.3. Beneficjent prowadził monitoring i weryfikację osiąganych w projektach rezultatów i celów, poprzez analizę danych z raportów uczestników konsorcjum

oraz dokonywanie ocen śródkresowych postępu technicznego, wskaźników ilościowych oraz zgodności projektu z zatwierdzonym opisem.

Ocena śródkresowa była dokonywana także na podstawie analizy raportów oraz spotkań przedstawicieli Beneficjenta i konsorcjantów z ekspertami wskazanymi przez NCBR. Prezentowano na nich wyniki zrealizowanych dotychczas prac i planów ich kontynuacji.

W ramach projektu Caselot sporządzono 25 raportów z realizacji zadań, raportów okresowych (półrocznych i rocznych), raportu z części pierwszej projektu i raportu końcowego. W raportach prezentowano zaawansowanie w osiaganiu tzw. kamieni milowych (15), publikacje dotyczące projektu (13), prezentacje wyników na konferencjach i w materiałach konferencyjnych (14), uzyskanie licznej dokumentacji z wyników badań, która jest gromadzona w pracowni technologicznej Beneficjenta.

Wprowadzono także do użytkowania Instrukcję Nr 174, opisującą szczegółowo procedurę „Zarządzania rozwojem technologii”, tj. proces przejścia technologii na kolejne poziomy gotowości technologicznej, zdefiniowanej w projekcie Caselot, jako PGT.

W ramach projektu Innogear monitorowanie osiągniętych celów projektu miało miejsce poprzez raportowanie o realizacji zadań (21), składanie raportów okresowych (półrocznych i rocznych), raportu z części pierwszej projektu i raportu końcowego. Postęp prac oraz ich zaawansowanie było na bieżąco monitorowane w postaci osiagania zaplanowanych kamieni milowych (43) publikacje naukowe (14), prezentacje wyników na konferencjach oraz w materiałach konferencyjnych (10), licznej dokumentacji z wyników badań, która jest również gromadzona w pracowni technologicznej Beneficjenta oraz okresowe przeglądy postępów realizacji projektu. Ponadto istotne było wprowadzenie do użytkowania w trakcie trwania projektu cytowanej Instrukcji Nr 174 „Zarządzania rozwojem technologii”.

(akta kontroli str. 773-819, 942-1290)

3.4. Beneficjent zgodnie z zapisami umów na realizację projektów monitorował osiaganie celów/kamieni milowych projektów.

W trakcie realizacji projektów sporządzane były analizy i rekomendacje dotyczące, m.in. sposobu i zakresu wykonywania poszczególnych czynności i procesów w toku realizacji projektów.

Wyniki analiz i rekomendacji były wdrażane na bieżąco i służyły do korekty i modyfikowania czynności i rozwiązań przy postępie prac, wykonywanych przy realizacji zadań.

(akta kontroli str. 942-1290)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Składy zespołów realizujących oba projekty oraz kadry zarządzającej projektami odpowiadały zadeklarowanym we wnioskach.

Zadania wskazane we wnioskach i umowach o dofinansowanie zostały zrealizowane w liczbie, terminie oraz zakresie merytorycznym. Beneficjent osiągnął większość, a w tym główne z zakładanych w projektach rezultatów.

4. Raportowanie stanu realizacji projektów oraz przedkładanie rozliczeń finansowych.

4.1. Beneficjent, zgodnie z treścią § 8 obu umów na realizację projektów i wzorami dokumentów towarzyszących, obowiązany był do przedkładania raportów z realizacji projektów, a to:

- półrocznych raportów postępu do 31 lipca każdego roku,
- rocznych raportów do 31 marca następnego roku, według stanu na dzień 31 grudnia ubiegłego roku, natomiast raport nie był wymagany w przypadku, gdy termin zakończenia jego realizacji, określony w umowie, przypadał najpóźniej 30 czerwca ostatniego roku realizacji projektu,
- raportów z realizacji zadań,
- raportu końcowego w terminie 60 dni od daty zakończenia realizacji projektów,
- raportu z wykorzystania wyników projektów w terminie 30 dni po upływie 3 lat od daty zakończenia realizacji projektów,
- raportu „ex-post” w terminie 30 dni po upływie 5 lat od daty zakończenia realizacji projektu i dotyczył obowiązku sprawozdawczego w zakresie ewaluacji.

Beneficjent, zgodnie z umową i opracowanymi przez NCBR wzorami, prawidłowo i terminowo sporządzał i przedkładał, w formie elektronicznej, wymagane raporty.

W przypadku projektu Caselot Beneficjent uzyskał zgodę NCBR na prolongatę terminu złożenia raportu z 31 sierpnia 2016 r. na 14 września 2016 r. - ze względu na sezon wakacyjny i urlopy pracowników, realizujących zadanie WP4.

W przypadku projektu Innogear uwagi NCBR w zakresie terminowości czterech raportów dotyczyły kilkudniowych rozbieżności w datach ich dostarczenia, co wynikało z błędów rachunkowych i opóźnień w datach ich wysłania.

NCBR nie formułowało merytorycznych uwag do przedkładanych raportów z realizacji projektów, okresowych i końcowego.

Przekazywane uwagi formalne NCBR odnosiły się do raportów z realizacji obu projektów i najczęściej dotyczyły następujących zagadnień:

- pomyłek cyfrowych w kwotach, dotyczących rozliczeń częściowych zadań,
- braku numerów zadań, ich dat i kosztów,
- usunięcia pewnych, zbędnych opisów lub uzupełnienie pewnych, brakujących opisów i treści,
- braku informacji o osobie, odpowiedzialnej za przygotowanie raportów,
- skorygowania pomyłek w datach, numeracjach załączników i cyfrach ilościowych czynności, realizowanych w ramach zadań.

Beneficjent nie informował NCBR o zachodzącej niemożliwości realizacji projektów (czy założonych celów), ponieważ nie było takiej konieczności.

Z porównania opisów realizacji projektów, zawartych w raportach okresowych i końcowych, z dokumentacją projektów, znajdującą się w kontrolowanej Spółce wynika, że Beneficjent raportował do NCBR o faktycznie osiągniętych rezultatach.

(akta kontroli str. 942-1290)

4.2. Beneficjent zgodnie z § 8 umów o dofinansowanie zobowiązany był do elektronicznego monitorowania i sprawozdawczości. W tym celu korzystał z udostępnionego przez NCBR systemu raportowania i wnioskowania o płatność (SL2014). Dane umieszczane w tym systemie, obejmowały syntetyczną informację

dotyczącą stanu realizacji projektu, informację o stopniu osiąganych wskaźników produktu i rezultatu oraz o planowanym dalszym przebiegu Projektów.

Dokumentacja projektowa w Spółce została zgromadzona w odrębnych segregatorach w sposób uporządkowany, co umożliwiała weryfikację tych danych.

Raporty roczne, wraz z rozliczeniem poniesionych kosztów, Wykonawca przedkładał w terminie do 31 marca każdego roku realizacji projektów. Dokumentowały one postęp w realizacji projektów wraz z wykorzystaniem dofinansowania od 1 stycznia, według stanu na dzień 31 grudnia. Analizie kontrolnej poddano po dwa raporty roczne, z każdego z projektów (w projekcie Caselot za lata 2015 i 2016 oraz w projekcie Innogear za lata 2014 i 2016) oraz oba raporty końcowe, pod kątem osiągnięcia zakładanych rezultatów, realizowanych projektów. Raporty przedłożono w formacie udostępnionym przez NCBR w ustalonym w umowie terminie. Zawierały one opisy działań w ramach każdego realizowanego zadania (WP), osiągnięte rezultaty (wskaźniki produktu) oraz informację o promocji projektu.

Analiza ww. raportów wykazała, że zostały sporządzone zgodnie ze stanem faktycznym realizowanych projektów.

Informacje zawarte w raportach wskazują na prawdziwość danych, podawanych odnośnie wypracowanych technologii i efektów materialnych tych projektów. Faktyczny czas powstania, objętego raportowaniem, demonstratora był zgodny z zakreślonym w umowach i aneksach do nich.

Beneficjent dysponował wiedzą, dotyczącą sprawozdawanych osiągnięć z realizacji projektów, realizowanych przez konsorcjantów, a informacje i dane były na bieżąco weryfikowane przez Beneficjenta i przekazywane następnie w raportach do NCBR. Beneficjent gromadził i archiwizował dokumentację potrzebną do przeprowadzenia ewaluacji projektów, gdyż zgodnie z treścią § 8 obu umów o realizację projektów, Beneficjent zobowiązany był do sporządzenia raportu „ex-post”, w terminie 30 dni po upływie 5 lat od daty zakończenia realizacji projektów i dotyczył obowiązku sprawozdawczego w zakresie ewaluacji.

Analiza wniosków o płatność w danym projekcie (po trzy wnioski z obu projektów – w projekcie Caselot wnioski numer 2/2014, 3/2015 i 6/2017 oraz w projekcie Innogear wnioski numer 3/2015, 5/2016 i 7/2017) wykazała, że zamieszczone, w dokumentach sprawozdawczych dane o dokonywanych wydatkach oraz ponoszonych kosztach, były zgodne ze stanem faktycznym oraz ewidencją księgową.

Beneficjent nie dokonywał autokorekt merytorycznych, przedkładanych NCBR raportów, a sygnalizowane przez NCBR oczywiste pomyłki lub braki opisów w raportach były korygowane na bieżąco.

Beneficjent sporządził także raport z wykorzystania wyników projektu Innogear, który zawierał dane zarówno z PWR jak przedłożone przez partnera w projekcie (Hispano Suiza). Raport przesłano do NCBR w formie pliku excel 30 lipca 2021 roku tj. w terminie 30 dni po upływie 3 lat od daty zakończenia realizacji projektu.

W projekcie Caselot termin raportowania w tym zakresie upływa w grudniu 2021 r.

(akta kontroli str. 337-772, 942-1290)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Beneficjent prawidłowo sporządzał i przedkładał wymagane raporty i sprawozdania z realizacji kontrolowanych projektów (okresowe i końcowe). NCBR nie formułowało merytorycznych uwag do tych dokumentów.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Beneficjent raportował do NCBR o osiągniętych rezultatach projektów, zgodnie z wymogami sprawozdawczymi i postanowieniami umów. Analizowane raporty roczne i końcowe sporządzono zgodnie ze stanem faktycznym realizowanych projektów.

Beneficjent gromadził i archiwizował dokumentację, niezbędną do przeprowadzenia ewaluacji projektów. Zamieszczone w dokumentach sprawozdawczych dane były zgodne ze stanem faktycznym oraz ewidencją księgową.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania.

Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego, zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 31 sierpnia 2021 r.

Kontroler

Dariusz Herda
doradca prawny

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektora
Wiesław Motyka

/-/